

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax: 088 118 86 71
www.overijssel.nl
postbus@overijssel.nl
KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Dijkzone Alliantie Stenendijk
t.a.v. de heer R. van Dijk
Griekenweg 25
5342 PX OSS

Inlichtingen bij

Mevr. Elzinga
Telefoon 038 499 76 62
N.Elzinga@overijssel.nl

Datum	Kenmerk	Zaaknummer	Pagina	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
16.08.2021	D2021-08-001479	Z-HZ-WNB-2021-002802	1 van 15	3		

Onderwerp: Ontwerp-ontheffing Wet natuurbescherming – onderdeel soorten

Geachte heer van Dijk,

De heer Demmer van het adviesbureau DuraVermeer heeft, namens uw organisatie, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 5 mei 2021² ontvangen. De aanvraag is gedaan vanwege project HWBP Stenendijk Hasselt. In deze brief geven wij onze voorlopige beslissing weer.

Ontwerpbesluit

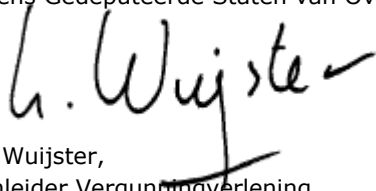
Wij zijn voornemens om u een ontheffing³ te verlenen van verbodsbepalingen voor nationaal beschermde soorten. In het bijzonder gaat het om het verbod om vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van egel, bunzing, hermelijn en wezel opzettelijk te beschadigen of te vernielen⁴. Deze ontheffing heeft betrekking op dijkversterking van de Stenendijk in Hasselt.

De aanvraag en de bijbehorende stukken maken onderdeel uit van dit besluit, voor zover niet in strijd met zijn met de voorschriften.

Heeft u vragen?

Belt u dan met mevrouw N. Elzinga. Zij is te bereiken via telefoonnummer 038 499 76 62. Schrijft u ons een brief of e-mail? Wilt u ook het kenmerk Z-HZ-WNB-2021-002802 van ons besluit vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

¹ Op basis van art. 3.10, tweede lid, in samenhang met art. 3.8, eerste lid Wnb

² EDO-kenmerk 6286911

³ Op basis van art. 3.10, tweede lid, in samenhang met art. 3.8 Wnb

⁴ Art. 3.10, eerste lid, sub b Wnb

Bijlagen:

Bijlage 1	Voorschriften
Bijlage 2	Overwegingen bij het besluit
Bijlage 3	Habitat beïnvloed door werkzaamheden

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van Zwartewaterland;
- DuraVermeer, J.J.M. Demmer, Taurusavenue 100, Hoofddorp.

Procedure

Bij de voorbereiding van de besluiten die nodig zijn voor de uitvoering van het project Stenendijk te Hasselt wordt de provinciale coördinatie-regeling op grond van de Waterwet (artikel 5.8, Waterwet) toegepast.

De bedoeling van de provinciale coördinatie is om de voorbereiding en bekendmaking van de voor de uitvoering van dit project benodigde besluiten op elkaar af te stemmen en gelijktijdig te laten plaatsvinden.

De procedure conform afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) is van kracht. Dit houdt in dat alle besluiten eerst als ontwerpbesluit ter inzage worden gelegd en vervolgens als definitief besluit.

De besluiten die gecoördineerd worden zijn:

- Projectplan Waterwet (inclusief m.e.r.-beoordeling);
- Ontheffing Wet Natuurbescherming soortenbescherming.

Gezamenlijke voorbereiding van hoofdbesluiten

De ontwerpbesluiten die nodig zijn voor de uitvoering van het project Stenendijk, zijn door de betrokken overheden gezamenlijk voorbereid. Voorafgaand aan de ter inzage legging van de ontwerp besluiten zijn verschillende informatiebijeenkomsten in het gebied georganiseerd.

Zienswijzen

Tegen de genoemde ontwerpbesluiten kan eenieder gedurende zes weken, bij voorkeur schriftelijk zienswijzen indienen in de periode zoals aangegeven in de Kennisgeving. Bij een zienswijze dient het specifieke ontwerpbesluit waarop de zienswijze betrekking heeft, te worden vermeld.

Schriftelijk

Schriftelijke zienswijzen kunnen gestuurd worden naar de coördinerende instantie, de provincie Overijssel, via HWBP@overijssel.nl onder vermelding van Project Stenendijk. Omdat u het inhoudelijke antwoord per post toegezonden krijgt, dient u in de e-mail ook uw naam en postadres te vermelden.

Het is ook mogelijk om uw schriftelijke reactie per post op te sturen naar:

Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel
t.a.v. mevr. M.W. Bethlehem
O.v.v. Project Stenendijk
Postbus 10078
8000 GB Zwolle

Mondeling

Een zienswijze kan ook mondeling ingediend worden. Om gebruik te maken van deze mogelijkheid dient binnen de periode van ter inzage legging contact te worden opgenomen met mevrouw M.W. Bethlehem via telefoonnummer 038-499 8063, zodat hiervoor een afspraak gemaakt kan worden. Van een mondelinge zienswijze wordt een bondig verslag gemaakt.

Wat gebeurt er met de zienswijze (n)?

Alle zienswijzen worden doorgestuurd naar de desbetreffende bevoegde gezagsinstanties. De betreffende instanties betrekken de zienswijzen bij het vaststellen van de definitieve besluiten. Tegelijkertijd met het bekendmaken van de definitieve besluiten wordt iedereen die een zienswijze heeft ingediend, geïnformeerd over de wijze waarop deze is verwerkt in het definitieve besluit. Dit gebeurt in een gezamenlijke reactienota.

Als het projectplan definitief is vastgesteld door het waterschap en vervolgens goedgekeurd door Gedeputeerde Staten, wordt dit door de provincie bekendgemaakt. Het goedkeuringsbesluit, het projectplan en de definitieve besluiten liggen vervolgens 6 weken ter inzage voor beroep.

Beroep tegen die besluiten staat open voor:

- een ieder die een zienswijze heeft ingediend, en
- belanghebbenden (ongeacht of zij een zienswijze indienden).

Dit beroep kan na de vaststelling van deze besluiten worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Op de besluiten is de Crisis- en herstelwet van toepassing. Ingevolge artikel 1.6a van de Chw kunnen na afloop van de termijn voor het instellen van beroep geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd.

BIJLAGE 1 – VOORSCHRIFTEN

Moet u volgens voorschriften iets melden of contact opnemen met het bevoegd gezag?

Geeft u altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming – de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (D2021-06-005183). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek bestemd is. Het **Overijsselloket** is bereikbaar via de telefoon onder nummer **038 499 88 99** of via het e-mailadres **meldpunt@overijssel.nl**. Geeft u bij het melden ook uw naam en telefoonnummer aan ons door!

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal zeven werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden informeert u ons over de startdatum door een e-mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
 - de contactpersoon ter plaatse, inclusief het 06-telefoonnummer van de contactpersoon;
 - de naam van de begeleidende ecologisch deskundige⁵, inclusief het 06-telefoonnummer van deze persoon;
 - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;
 - het kenmerk van deze beschikking (D2021-06-005183).
3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Lokaal, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder af wil wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan legt hij dit ter goedkeuring voor aan de provincie, team vergunningen. Voor deze wijzigingen beoordeeld u opnieuw de effecten op de betrokken soorten. Alleen na toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.

Soortspecifiek

5. Bij de planning van de werkzaamheden (zoals het ongeschikt maken en het uitvoeren van werkzaamheden bij Stenendijk 6), houdt u rekening met de kwetsbare perioden. Dit zijn:
 - Voor de egel: de voortplantingsperiode van 15 maart tot 1 september en de overwinteringsperiode van november t/m maart;

⁵ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologisch deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aan gesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

- bunzing, hermelijn en wezel: de voortplantingsperiode van 15 maart tot 1 september.

Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis. Afwijkingen worden onderbouwd opgenomen in het logboek.

6. Tijdens het verwijderen van de ligusterhagen en sierheester wordt als volgt gewerkt:
 - De hagen en sierheester worden vlak voor de kap ecologisch geschouwd (door de deskundig ecooloog) op mogelijke aanwezige egels en kleine marterachtigen. Indien deze niet aangetroffen worden, kan gestart worden met het verwijderen van het groen. Het groen wordt tot op een hoogte van 15 centimeter afgezaagd/geknipt en verwijderd;
 - Indien er wel dieren worden aangetroffen, wordt deze locatie ontzien. Eén tot drie dagen later wordt wederom een ecologische schouw uitgevoerd op de aanwezigheid van egels en kleine marterachtigen. Indien deze niet aangetroffen worden, kan het groen tot op het maaiveld verwijderd worden. Indien er wel dieren wordt aangetroffen, worden deze door de ecooloog over een korte afstand verjaagd. U werkt daarbij één kant op om de egel, bunzing, hermelijn en wezel gelegenheid te geven te vluchten naar een geschikte locatie. Daarna kan het groen verwijderd kan worden;
 - Gedurende het groeiseizoen van 2022 wordt aanwezige vegetatie (en eventuele uitlopers van de wortels) zeer kort gehouden (< 10cm) zodat geen geschikte beschutte locaties meer ontstaan.
7. Tijdens de dijkversterking wordt een sleuf vooruitlopend op de damwand getrokken. Dit is een sleuf van één meter breed en 60 centimeter diep. Er bestaat een risico dat egels of kleine marterachtigen hier per ongeluk in terecht komen tijdens hun nachtelijke bewegingen. Om deze reden worden de volgende maatregelen getroffen:
 - De benodigde sleuf wordt niet langer dan de dagproductie (25 meter) vooruitlopend op de damwand door de mobiele kraan gegraven;
 - Aan het uiteinde van de sleuf wordt een uittreedplaats gecreëerd door de sleuf middels een talud van maximaal 1:3 van de bodem sleuf met het maaiveld te verbinden. Op deze manier kunnen egels en eventueel andere dieren die onverhoeds in de sleuf terechtkomen, deze relatief makkelijk op eigen kracht verlaten;
 - Elke ochtend voordat er gestart wordt met de werkzaamheden, wordt de sleuf nagelopen op eventueel achter gebleven dieren. Deze worden in overleg met de deskundig ecooloog zorgvuldig uit de sleuf getild en enkele meters binnendijs verderop neergezet.
8. Na de werkzaamheden realiseert aanvrager vervangende rustplaatsen. Er worden drie volgroeide struiken geplaatst die overeenkomen qua eigenschappen (vorm, grootte, type struik) als de huidige te verwijderen hagen en struik, zoals weergegeven in bijlage 3. Deze struiken zullen op dezelfde locatie worden geplaatst. Aanvrager heeft toestemming van de eigenaar van de grond voor het plaatsen van de vervangende rustplaatsen. In het logboek wordt opgenomen hoe aan dit voorschrift is voldaan en wordt de toestemming van de eigenaren bijgesloten.

Overige zaken

9. De werkzaamheden voert u uit in overeenstemming met bovengenoemde voorschriften en door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de egel en kleine marterachtigen.
10. U houdt een ecologisch logboek bij of laat dit bijhouden door bijvoorbeeld de ecologisch deskundige. Uit dit logboek blijkt aantoonbaar hoe en waarom uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het ecologisch logboek is op de werklocatie aanwezig en wordt op verzoek van de handhaver getoond.

BIJLAGE 2 - OVERWEGINGEN BIJ HET ONTWERP BESLUIT

Het besluit bestaat uit de ontheffing en voorschriften. In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluiten de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER	8
A1	Bevoegdheid	8
A1.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	8
A2	Procedure	8
A2.1	Overeenstemming andere provincie	8
A2.2	Adviesverzoek aan gemeente	8
A3	Toetsingskader soorten	8
A3.1	Wettelijke regels	8
A3.2	Provinciaal beleid	8
B	AANVRAAG ONTHEFFING – DE FEITEN	9
B1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	9
B1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	9
B1.2	Doel van het project	10
B1.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	10
B1.4	Periode	10
B1.5	Onderliggende documenten	10
B1.6	Aanvullende gegevens	10
C	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	10
C1	Inhoudelijke beoordeling	10
C1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	10
C1.2	Effectbeoordeling, mitigerende maatregelen en staat van instandhouding	11
C1.3	Beschrijving noodzaak ontheffing	13
C1.4	Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging	13
C1.5	Wettelijk belang van het project	13
C1.6	Toetsing aan overige vereisten	13
C1.7	Zorgplicht blijft altijd gelden	13
D	Slotconclusie	14

A BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER

A1 Bevoegdheid

A1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming⁶. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

A2 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

A2.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. Er worden geen soorten aan de natuur onttrokken. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

A2.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van Zwartewaterland gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

A3 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

A3.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming⁷ en (soms) de Regeling natuurbescherming⁸ zijn voor de toetsing relevant.

A3.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7 Natuur). Hierin zijn onder andere regels met betrekking tot een vrijstelling van bepaalde soorten weergegeven⁹.

⁶ Art. 1.3, eerste lid Besluit natuurbescherming

⁷ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

⁸ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

⁹ Zie bijlage 9a bij artikel 7.4.1 van de Omgevingsverordening Overijssel

In onze Beleidsregel Natuur Overijssel 2017¹⁰ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹¹ (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing.

B AANVRAAG ONTHEFFING – DE FEITEN

B1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

B1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

Dijkzone Alliantie Stenendijk gaat in opdracht van het Waterschap Drents Overijsselse Delta de dijkversterking Stenendijk Hasselt uitvoeren. De ruim één kilometer lange dijk is onvoldoende sterk en voldoet niet aan de huidige eisen van waterveiligheid. De stenen muur is in slechte staat en het achterland is onvoldoende beschermd waardoor een groter overstromingsrisico zich voordoet in een hoogwatersituatie. Daarom wordt de Stenendijk binnen het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) versterkt. Hierbij wordt ingezet op behoudt van de monumentale stenen muur door middel van herstelwerkzaamheden en een constructieve oplossing in de bestaande dijk.

De Stenendijk ligt langs de oostoever van het Galgenrak, nabij het Zwarte Water in de gemeente Zwartewaterland. Het te versterken traject ligt ten zuidoosten van de stad Hasselt en is gelegen tussen de rijk monumentale molen De Zwaluw en de kruising van de wegen Gennerdijk, Hogebergweg en Stenendijk. Over de kruin van de Stenendijk ligt een asfaltverharding voor langzaam verkeer (fietsers en wandelaars) en bestemmingsverkeer voor de woningen die aan de dijk liggen. Binnendijks wordt het beeld bepaald door de bebouwde kom van Hasselt en het grasland tussen Hasselt en het buurtschap Streukel. Langs de dijk ligt een bakstenen kering met een rijk monumentale status. De dijk grenst buitendijks direct aan het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht. Direct naast de molen ligt buitendijks de ijsbaan van IJclub Het Zwartewater.

De werkzaamheden betreffen (zie voor de gedetailleerde beschrijving het activiteitenplan Hoofdstuk 3):

- Het versterken van de dijk: Dit betreft een zelfstandig kerende constructie in de vorm van een stalen damwand. De constructie wordt in zijn geheel aangebracht binnen de huidige dijk: de gemiddelde hoogte en het talud van de dijk veranderen niet. Alleen bij lokale verzakkingen kan een kleine aanvulling in grond nodig zijn;
- Restauratie van de stenenmuur: Voor de herstelwerkzaamheden beneden maaiveld wordt een sleuf in de lengterichting van de muur van circa 1 meter diep en 1-1,25 meter breed ontgraven. De uitkomende grond wordt naast de sleuf tijdelijk gedeponneerd. Bij Molen de Zwaluw is een vaste bouwplaats ingericht voor opslag materialen en parkeren van materieel en gereedschappen buiten de werkuren. Dit basiskamp is de uitvalsbasis voor een mobiele bouwplaats die zich met een terugtrekkende beweging vanaf het gemaal langs de stenendijk naar de molen verplaatst. De mobiele bouwplaats bestaat uit een schaftwagen, bouwtoilet, watertank, elektrische wiellader en zongenerator. In fases worden de muurvakken van boven naar onder integraal aangepakt, met de volgende werkactiviteiten in chronologische volgorde: aanbrengen beschermingsmiddelen / ontgraven / uithakken / metselen / voegen / nazorg nieuw werk / aanvullen / verwijderen beschermingsmiddelen. Het uithakken van voegwerk vindt plaats met klein en licht pneumatisch speciaal handgereedschap waarbij de voegen voorafgaand aan het hakken worden ingezaagd;
- vernieuwen wegverharding: De bestaande weg op de kruin zal vervangen worden voor een betonnen verharding.

Op dit moment wordt toegewerkt naar het uitvoeren van de eerste fase restauratiewerkzaamheden aan de Stenenmuur in de maanden augustus t/m november 2021. Het is op dit moment echter onduidelijk of dit haalbaar is. Mogelijk kunnen deze werkzaamheden ook pas (deels) in 2022 uitgevoerd gaan worden. De restauratiewerkzaamheden in 2022 lopen achter de werkzaamheden van de versterking aan.

¹⁰ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹¹ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

Tabel 3.1: globale planning werkzaamheden versterking Stenendijk

Werkzaamheden	Periode	Opmerking/motivatie
Inrichten werkterreinen	Juni 2022	Ter voorbereiding op realisatie
Aanbrengen langsconstructie	Jul – Okt 2022	Damwand aanbrengen
Reconstructie wegverharding	Okt – Nov 2022	Verwijderen asfalt en aanbrengen beton
Grondwerk, afbouw	Nov 2022	Afrondende werkzaamheden na versterking
Herinrichten werkterreinen	Dec 2022	Opruimen werkterrein en herstellen situatie

B1.2 Doel van het project

Dijkversterking en groot onderhoud van de Stenendijk Hasselt.

B1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan voor egel, bunzing, hermelijn en wezel van het verbod om voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen ¹².

B1.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 september 2021 tot en met 31 december 2022.

B1.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Aanvraagformulier Wnb soorten;
- Ondertekende en gedateerde machtiging;
- Demmer, J.M.M. (3 mei 2021, versie 1.0). Activiteitenplan Wet Natuurbescherming HWBP Stenendijk Hasselt;
- Wormmeester, R. & M. van der Sluis (2020). Flora- en faunaonderzoek Stenendijk, Hasselt. Inventarisatie en beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming onderdeel soortbescherming. Rapport 20-096. Ecogroen bv Zwolle.

B1.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 5 mei 2021 ontvangen. Er zijn geen aanvullende gegevens gevraagd.

C TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

C1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling.

C1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

Door bureau- en veldonderzoek is onderzocht welke beschermde soorten aanwezig zijn. In het rapport 'Flora- en faunaonderzoek Stenendijk, Hasselt' wordt beschreven hoe dit onderzoek is uitgevoerd. Op hoofdlijnen komt dit neer op:

- Verkennend onderzoek op 20 februari 2020
- Nader onderzoek naar alle mogelijke aanwezige beschermde soorten in april tot juli 2020. Hierbij is het projectgebied onderzocht inclusief een buffer van 5-10 meter. Aangrenzende erven met woningen vallen buiten de begrenzing van het projectgebied. Alleen een selecte groep soorten die mogelijk versturende effecten ondervinden van de dijkversterkingsmaatregelen zijn in een ruimere zone geïnventariseerd (bijvoorbeeld broedvogels). Voor de rapportage is daarnaast gebruik gemaakt van literatuurgegevens uit een ruimer gebied (tot circa 1 kilometer).

¹² Art. 3.10, eerste lid, sub b Wnb

Wij zijn van oordeel dat het onderzoek voldoende is om de aard en aantal van de verblijfplaatsen van de onderzochte soorten vast te kunnen stellen.

Egel

Op de Stenendijk is één waarneming bekend van egel (dood exemplaar in 2020) (NDFF, 2021). Daarnaast zijn meerdere waarnemingen bekend in de woonwijk ten noordwesten van de Stenendijk. Tijdens het veldonderzoek zijn geen exemplaren of sporen van egel aangetroffen, ook niet tijdens de drie uitgevoerde avondbezoeken.

De Stenendijk en het binnendijkse gebied in het projectgebied zijn niet geschikt als vaste verblijfplaats voor egel door het ontbreken van ruig begroeide delen. Het buitendijkse gebied is ongeschikt als verblijfplaats doordat de uiterwaarden bij hoog water onder water staan. Buiten het projectgebied zijn op erven langs de dijk - bijvoorbeeld in dichte bosschages - mogelijk wel vaste voortplantingsplaatsen van egel aanwezig. Het is niet geheel uit te sluiten dat er vaste rustplaatsen van de egel aanwezig zijn in de heggen en struiken van tuinen die grenzen aan de kruin van de dijk, zoals bij Stenendijk 6. Hier is voldoende dekking en strooisel laag aanwezig voor een rustplaats, een voortplantingslocatie wordt niet verwacht, vanwege de vele geschiktere locaties in de omgeving en de verstoring van het verkeer op de dijk. Het projectgebied kan ook in beperkte mate gebruikt worden als foerageergebied.

Kleine marterachtigen

In de omgeving van het projectgebied zijn oude waarnemingen bekend van wezel (NDFF, 2021; ouder dan 10 jaar). Tijdens het veldbezoek zijn geen exemplaren of sporen van deze kleine marterachtigen (wezel, hermelijn, bunzing) aangetroffen. Het voorkeursbiotoop van bovengenoemde soorten bestaat uit kleinschalig en structuurrijk landschap met boerenerven en veel (lijnvormige) landschapselementen zoals houtwallen, bosjes, heggen, greppels en sloten. Hierbij lijkt de hermelijn meer voorkeur voor natter gebied te hebben dan wezel.

Grote delen van het projectgebied (met name de dijk zelf) zijn niet geschikt als verblijfplaats voor kleine marterachtigen door het ontbreken van ruig begroeide delen. Daarnaast zijn ruige delen van het buitendijkse deel van het projectgebied ongeschikt als permanente verblijfplaats, omdat de uiterwaarden bij hoog water onder water staan. Het is niet geheel uit te sluiten dat er vaste rustplaatsen van kleine marterachtigen aanwezig zijn in de heggen en struiken van tuinen die grenzen aan de kruin van de dijk, zoals bij Stenendijk 6. Hier is voldoende dekking en strooisellaag aanwezig voor een rustplaats. Daarnaast kan het projectgebied in beperkte mate gebruikt worden als foerageergebied door dieren die elders - bijvoorbeeld op erven langs de Stenendijk - verblijven.

C1.2 Effectbeoordeling, mitigerende maatregelen en staat van instandhouding

Door het uitvoeren van de werkzaamheden gaan rustplaatsen van de egel, bunzing, hermelijn en wezel verloren. Op twee locaties gaan een dichte ligusterhaag en op één locatie een sierheester verloren. Dit te verwijderen groen is onderdeel van het leefgebied met rustplaatsen voor egel, bunzing, hermelijn en wezel.

De voorgestelde mitigerende maatregelen, zoals beschreven in het activiteitenplan (hoofdstuk 9), zijn voldoende. Ze komen overeen met bestaande methoden. Met deze maatregelen worden negatieve effecten op de egel, bunzing, hermelijn en wezel zoveel mogelijk geminimaliseerd. In de voorschriften (bijlage 1) zijn de voorgestelde maatregelen vastgelegd. In hoofdlijnen komen deze neer op:

Werken buiten de kwetsbare perioden

De ligusterhagen en sierheester worden rond half oktober 2021 verwijderd. Dit is aan het einde van de voortplantingsperiode van de egel (juni t/m oktober), maar voor de winterrust van egels die ook rond oktober / november start. En buiten de kwetsbare periode van voortplanting van de kleine marterachtigen die loopt van maart tot 1 september.

Zorgvuldig werken

Om te voorkomen dat dieren worden gedood tijdens het verwijderen van de ligusterhagen en sierheester wordt als volgt gewerkt:

- De hagen en sierheester worden vlak voor de kap ecologisch geschouwd (door de deskundig ecooloog) op mogelijke aanwezige egels en kleine marterachtigen. Indien deze niet aangetroffen worden, kan gestart worden met het verwijderen. Indien er wel dieren worden aangetroffen, wordt deze locatie ontzien;
- Het groen wordt tot op een hoogte van 15 centimeter afgezaagd/geknipt en verwijderd;
- Eén tot drie dagen later wordt wederom een ecologische schouw uitgevoerd op de aanwezigheid van egels en kleine marterachtigen. Indien deze niet aangetroffen worden, kan het groen tot op het maaiveld verwijderd worden. Indien er wel dieren wordt aangetroffen, wordt deze zorgvuldig door de ecooloog over een korte afstand verjaagd naar een geschikte locatie zodat het groen verwijderd kan worden;
- Gedurende het groeiseizoen van 2022 wordt aanwezige vegetatie (en eventuele uitlopers van de wortels) zeer kort gehouden (< 10cm) zodat geen geschikte beschutte locaties meer ontstaan.

Daarnaast wordt zorgvuldig gewerkt bij de werkzaamheden aan de dijkversterking. Tijdens de dijkversterking wordt een sleuf vooruitlopend op de damwand getrokken. Dit is een sleuf van één meter breed en 60 centimeter diep. Er bestaat een risico dat egels of kleine marterachtigen hier per ongeluk in terecht komen tijdens hun nachtelijke bewegingen. Om deze reden worden de volgende maatregelen getroffen:

- De benodigde sleuf wordt niet langer dan de dagproductie (25 meter) vooruitlopend op de damwand door de mobiele kraan gegraven;
- Aan het uiteinde van de sleuf wordt een uittreedplaats gecreëerd door de sleuf middels een talud van maximaal 1:3 van de bodem sleuf met het maaiveld te verbinden. Op deze manier kunnen egels en eventueel andere dieren die onverhoeds in de sleuf terechtkomen, deze relatief makkelijk op eigen kracht verlaten;
- Elke ochtend voordat er gestart wordt met de werkzaamheden, wordt de sleuf nagelopen op eventueel achter gebleven dieren. Deze worden in overleg met de ecooloog zorgvuldig uit de sleuf getild en enkele meters binnendijks verderop neergezet.

Aanbieden vervangend nieuw leefgebied

Na de werkzaamheden wordt het groen weer hersteld.

Opmerking: aanvrager heeft niet aangegeven hoeveel en wat voor groen wordt geplaatst. Het nieuw te plaatsen groen zal dezelfde functie (namelijk rustplaatsen) moeten vervullen als het huidige te verwijderen groen. Daarom schrijven we voor dat er drie volgroeide struiken op dezelfde locatie terug gepland dienen te worden, die minimaal dezelfde grootte (in strekkende meter en hoogte) en vorm (met schuilmogelijkheden) als de huidige hagen en struik hebben.

Staat van instandhouding

De landelijke staat van instandhouding voor egel toont een afnemende trend. Door zorgvuldig te werken en buiten de kwetsbare perioden wordt verstoring van de egels zoveel mogelijk voorkomen. Er zijn in de directe omgeving binnendijks veel mogelijkheden (tuinen, rommelige hoekjes, struiken, ruigten en hagen) voor egels. Er blijft ruim voldoende alternatief leefgebied beschikbaar om de huidige functionaliteit van het leefgebied te waarborgen. Na de werkzaamheden zijn er weer voldoende en geschikte rustplaatsen aanwezig. Door deze maatregelen vindt geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding plaats. Ondanks de tijdelijke verwijdering van de ligusterhagen en sierheester, leidt dit niet tot een wezenlijke aantasting van het leefgebied van de egel.

De landelijke staat van instandhouding voor de bunzing, hermelijn en wezel nemen af. Door zorgvuldig te werken en buiten de kwetsbare perioden wordt verstoring van deze soorten zoveel mogelijk voorkomen. Er zijn in de directe omgeving binnendijks veel mogelijkheden (tuinen, rommelige hoekjes, struiken, ruigten en hagen) voor egels. Er blijft ruim voldoende alternatief leefgebied beschikbaar om de huidige functionaliteit van het leefgebied te waarborgen. Na de werkzaamheden zijn er weer voldoende en geschikte rustplaatsen aanwezig. Door deze maatregelen vindt geen afbreuk aan de gunstige staat van

instandhouding plaats. De werkzaamheden leiden niet tot een wezenlijke aantasting van het leefgebied van de kleine marterachtigen.

C1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing

De voorgenomen werkzaamheden ten behoeve van het project Stenendijk Hasselt leiden tot vernietigen van rustplaatsen van egel, bunzing hermelijn en wezel. Dit is een overtreding van de verbodsartikelen genoemd in artikel 3.10 van de Wnb. Voor de overtreding van deze verboden heeft u een ontheffing nodig.

C1.4 Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging

Het project kan niet op een andere locatie uitgevoerd worden. Het betreft een versterking en restauratie van een reeds bestaande dijk met een waterkerende functie. De werkzaamheden zijn hierdoor locatie gebonden. Er is daarom geen sprake van een andere bevredigende oplossing.

De gekozen werkwijze zorgt voor de minst mogelijke negatieve effecten. Door een constructieve oplossing is extra ruimtebeslag zo beperkt mogelijk waardoor aanwezig leefgebied rondom de Stenendijk zo minimaal mogelijk wordt aangetast. In de werkwijze wordt rekening gehouden met de voorgeschreven mitigerende maatregelen. Dit houdt in dat zorgvuldig te werk wordt gegaan en conform de maatregelen locaties eerst ongeschikt worden gemaakt, voordat de hagen gekapt worden of dat goed rekening wordt gehouden met de aanwezige essentiële vliegroute. Daarnaast worden alle werkzaamheden uitgevoerd met in acht name van de zorgplicht. Hiermee wordt gedaan wat redelijkerwijs mogelijk is om negatieve effecten op soorten zoveel mogelijk te voorkomen. Betere alternatieven voor de werkwijze zijn niet aan de orde.

De planning van de werkzaamheden is waar nodig, ten behoeve het voorkomen van effecten, aangepast op basis van de mitigerende maatregelen. Het verwijderen groenstructuren die onderdeel uitmaken van het leefgebied, vindt plaats buiten de (meest) kwetsbare periode van deze soorten. Een betere planning van de werkzaamheden is niet aan de orde.

C1.5 Wettelijk belang van het project

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang, zoals weergegeven in de aanvraag (Activiteitenplan, H2.1), voldoende is aangetoond. Ter bescherming van de openbare veiligheid is het van groot belang dat de benodigde hoogwaterbeschermingsmaatregelen genomen worden bij de Stenendijk. Na de uitvoering van dit projectplan voldoet de dijk weer aan het gewenste veiligheidsniveau en wordt dus voldaan aan deze doelstelling van de Waterwet.

C1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb¹³ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging.

Wij zien geen aanleiding om de gevraagde ontheffing te weigeren op basis van art. 1.10, derde lid Wnb.

C1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb¹⁴. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

¹³ Art. 1.10, derde lid Wnb

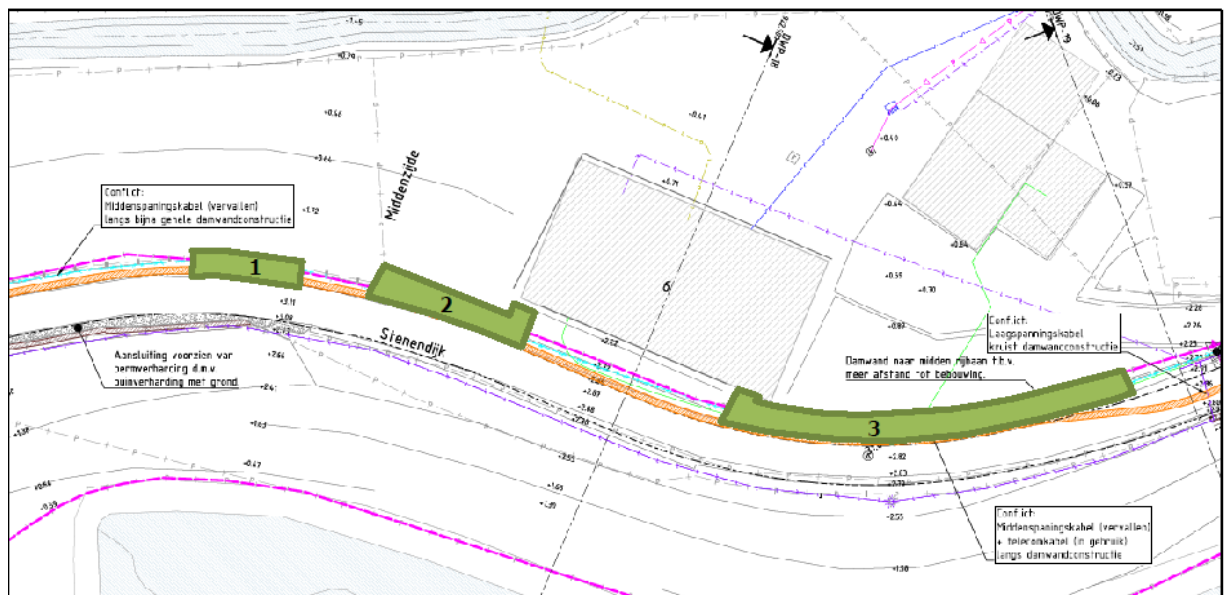
¹⁴ Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb

D Slotconclusie

De ontheffing van de verbodsbepalingen om rustplaatsen van de egel, bunzing, hermelijn en wezel te beschadigen of te vernielen¹⁵ kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast. Er is geen andere bevredigende oplossing voor handen waarbij minder effecten op de beschermde soorten optreden. Er is een wettelijk belang om de negatieve effecten op de betrokken soorten te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

¹⁵ Art. 3.10 lid sub b Wnb

BIJLAGE 3 - Habitat beïnvloed door werkzaamheden

Figuur 4.1: de locaties van de sierheester (1) en ligusterhaag (2 en 3) ten opzichte van het damwandprofiel (oranje lijn)

Figuur 4.2: foto van de sierheester (1) en de ligusterhaag (2 en 3) bij Stenendijk 6.